

die met blaarvorming gepaard kunnen gaan, zoals porphyria cutanea tarda en amyloidosis cutis.

LITERATUUR

¹ Nieboer C, Boorsma DM, Woerdeman MJ, Kalsbeek GL. Epidermolysis bullosa acquisita. Immunofluorescence, electron microscopic and immunoelectron microscopic studies in four patients. *Br J Dermatol* 1980; 102: 383-92.

² Woodley DT, Briggaman RA, O'Keefe EJ, Inman AO, Queen LL, Gammon WR. Identification of the skin basement-membrane autoantigen in epidermolysis bullosa acquisita. *N Engl J Med* 1984; 310: 1007-13.
³ Palestine RF, Kossard S, Dicken CH. Epidermolysis bullosa acquisita: a heterogeneous disease. *J Am Acad Dermatol* 1981; 5: 43-53.

J.J.E. VAN EVERDINGEN

MEDEDELINGEN EN BEKENDMAKINGEN

Subsidie voor wetenschappelijk onderzoek van het Prinses Beatrix Fonds

Het bestuur van het Prinses Beatrix Fonds deelt mede, dat de gelegenheid bestaat verzoeken in te dienen voor een subsidie voor wetenschappelijk onderzoek op het terrein van (1) neuromusculaire ziekten; (2) bepaalde erfelijke of nader omschreven aandoeningen van het zenuwstelsel (o.a. multiple sclerose); (3) bepaalde aanlegstoornissen van het zenuwstelsel (o.a. spina bifida). De onderzoeken dienen

gericht te zijn op de preventie van ziekten of de bevordering van de gezondheid en zowel wat de tijdsduur als de kosten betreft overzienbaar zijn.

Aanvragen worden slechts tweemaal per jaar (in voor- en najaar) in behandeling genomen. De indieningstermijn voor de najaarsvergadering sluit op 15 september. Belangstellenden kunnen zich voor de toezending van een aanvraagformulier en van de algemene richtlijnen wenden tot het bestuur van het Prinses Beatrix Fonds, Postbus 30470, 2500 GL 's-Gravenhage; tel. 070-648930.

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de redactie; deze behoudt zich het recht voor de stukken te bekorten; stukken die langer zijn dan 1 kolom druks komen niet voor plaatsing in aanmerking)

Hartrevalidatie: een vervolgonderzoek over 5 jaar naar psychisch functioneren, werkherhaving, rookgewoonten en sportieve activiteiten

Het is goed dat geprobeerd wordt het veronderstelde nut van een behandeling vast te stellen. Het is jammer, als dat nut dan niet blijkt, in dit geval bij het CAPRI (Cardio Pulmonary Research Institute)-hartrevalidatieprogramma, beschreven door Erdman et al.¹ De behandelingsmethode zelf kan te kort schieten, of de proefopzet: de twee groepen zijn klein, zoals Erdman et al. reeds aanduiden.

Mijns inziens had de samenvatting als volgt moeten

luiden: Bij beoordeling van het Rotterdamse Hartrevalidatieprogramma CAPRI kon op korte termijn géén gunstige invloed op het psychisch functioneren worden aangetoond, behoudens enig gunstig effect op de beleving van de invaliditeit. Op lange termijn kon géén duidelijke positieve of negatieve invloed van dit hartrevalidatieprogramma worden aangetoond.

LITERATUUR

¹ Erdman RAM, Duivenvoorden HJ, Verhage F, Kazemier M, Hugenholtz PG. Hartrevalidatie: een vervolgonderzoek over 5 jaar naar psychisch functioneren, werkherhaving, rookgewoonten en sportieve activiteiten. *Ned Tijdschr Geneesk* 1984; 128: 846-51.

Best, juni 1984

R.P. BRAAT

BERICHTEN

Buitenland

VERENIGDE STATEN

Bronchospasmen door sulfiethoudende geneesmiddelen. – Bij verstuiwing van sulfiethoudende geneesmiddelen kan SO₂ vrijkomen. Astmatische patiënten hebben hiervoor een verhoogde gevoeligheid. Koepke et al. beschreven een astmapatiënte van 30 jaar die bij een longfunctie-onderzoek een paradoxe reactie toonde op een spray van het sympathicomimeticum isoethazine. Zij werd benauwd en klaagde over prikkeling in de keel. Thuis gebruikte zij het middel onverdund in een verstuiver met goed resultaat. Zij deelde

mee overgevoelig te zijn voor acetylsalicylzuur en waarschijnlijk ook voor sulfieten. Dit laatste had zij geconcludeerd uit haar allergische reacties op gedroogd fruit, waarvan zij wist dat voor de conservering sulfieten werden gebruikt. De bij het longfunctie-onderzoek gebruikte isoethazine-oplossing bevatte 0,3% natriumbisulfiet. Bij toediening van een sulfietvrije oplossing ontstond bronchodilatatie. De auteurs vonden dat de reactie op SO₂ afhankelijk was van de totale ingeademde hoeveelheid SO₂. Zij stellen dat deze reactie niet alleen afhankelijk is van de concentratie maar eveneens van de duur van de blootstelling i.c. het aantal inhalaties.